

Indhold**Side 1**

Et selvstændigt liv

Side 3

Hvad kan jeg lære af dig?

Side 4Pårørendearrangement på
Sprogcenter Vejle**Side 5**

Et stærkt netværk

Side 6

Mange jern i ilden

Side 7

Faget har fået en professor

Side 7

De bliver aldrig som os

Udsigten fra Sanies arbejdsplads kan næppe blive smukkere, og hun nyder den i fulde drag.

Et selvstændigt liv

Af Birger Sørensen, sproglærer

Hvert år, når foråret melder sin ankomst, åbner Sanie Redzheb sæsonen for sin hyggelige kiosk. Den ligger ved Albuen, byens populære badestrand tæt inde under Vejle Fjord Broen. En majdag sidder jeg herude ved et af de hvidmalede borde og får mig en snak med Sanie over en kop kaffe. Jeg kender hende fra Sprogcentret, hvor hun for nogle få år siden tog Prøven i Dansk 2. Men dermed var det ikke slut med at udvikle sproget, og da slet ikke for Sanie. Hun taler dansk dagen lang, og det er også nødvendigt, for hele tiden kommer der kunder for at få rakt en is, en kop kaffe eller lidt mad over disken.

”Når solen skinner, er det mest softice eller den gammeldags isvaffel med kugler og lyserødt guf, folk vil have, og på grå og mere kølige dage er det så oftest den varme kaffe, jeg sælger.”

Men det er ikke kun selve handelen, der optager hende, men det er også at høre og tale dansk med kunderne. Ind i mellem får hun dem endog til at skrive ukendte danske ord ned. Hun gør det for at lære noget nyt og på den måde udvikle sproget, hvilket der netop er mulighed for med den store kreds af stamkunder, der elsker stedets afslappede og hyggelige atmosfære her ved bordene omkring kiosken. Når der er lidt tid mellem kundebetjeningerne, sætter Sanie sig ligeledes gerne ud til folk for at smalltalke om dette og hint. Og i dag er det så mig, hun sidder og snakker med om sit liv her i Danmark med sprogundervisning og med arbejde.

Sanie elsker sit sted ved Vejle Fjord. Sæsonarbejdet passer fint sammen med hendes studier på VUC i vintermånederne.

”Sprogcenter Vejle har givet mig et godt grundlag at bygge sproget videre på, og her var min lærer mig en god hjælp, siger Sanie og fortsætter. - Han fik opbygget sproget hos mig, og jeg kan huske, at jeg havde ambitioner om at blive lige så god til dansk som danskerne. Efter eksamen på sprogskolen begyndte jeg på VUC, hvor jeg har taget 9. klasse eksamen i dansk og går nu i juni op til eksamen i 10. klasse matematik, samfundsfag og engelsk. Det passer faktisk fint med, at kurserne hovedsagelig er placeret om vinteren, så jeg i sommerhalvåret kan passe kiosken herude”.

Og der er nemlig rigtig meget at passe, lige fra at åbne, sætte skilte op, købe varer ind, holde rent og ikke mindst med at ekspedere, for når vejret er godt, er der nemlig ustandselig kunder. Og det med at have en iskiosk var da slet ikke noget, Sanie havde overvejet, da hun kom til Danmark for at bo sammen med sin mand, Jimmy, der kom hertil før hende. De er begge fra Bulgarien, hvor Sanie i to år havde arbejdet som børnehavelærerinde. Men her i Danmark blev det så en fiskefabrik, hun kom til at arbejde på. Det var på fuld tid, og derfor måtte det være aftenklasse på sprogcentret for hendes vedkommende.

”Det var hårdt med sprogskolen, for det var jo hver gang efter en lang arbejdsdag. De aftener, hvor der ikke var undervisning, lavede jeg så hjemmearbejde, og sådan gik det i omkring to år inden min PD 2-eksamen. Hvis det havde været muligt, ville jeg have foretrukket sprogundervisning om dagen, så jeg kunne have fået flere ugentlige lektioner. Efter to år på fiskefabrikken måtte jeg holde op som følge af en seneoperation i højre håndled. Nu har jeg kiosken, og den kan jeg klare, og Jimmy hjælper mig da også, når han har fri efter sit arbejde”.

Sanie elsker livet på Albuen, ikke mindst som følge af hendes mulighed for at snakke med folk, og når der ikke er kunder, så bruges tiden på at læse avisartikler eller lave lektier til kurserne på VUC. Men kombinationen med den smukke natur betyder rigtig meget for hende.

”Jeg elsker foråret, når blomsterne springer ud og hvor alt bliver grønt på begge sider af fjorden. Der er altid skønt her ved stranden, hvor kommunen har skabt et så godt miljø for vejlsenerne. De kommer alene eller flere sammen, ofte med børnene, der så kan lege i sandet eller i vandet. De større børn og de unge bruger også flittigt den lille bane til beach-volley. Men det at lære sproget elsker jeg, for i Bulgarien havde vi i min skoletid mulighed for at lære russisk og fransk, og selv om dansk var vanskeligt for mig, var det en fornøjelse at lære”.

For bedre at kunne kommunikere i hverdagen, bruger Sanie strategier, og det gør hun på en række forskellige måder, ud over den at nedskrive nye ord, som hun hører.

”Blandt mine mest brugte sætninger her ved Albuen er: Vil du godt gentage det? Og: Vil du godt sige det lidt langsommere? Jeg kan mærke, at jeg nu snart forstår det hele, i hvert fald det, der er nødvendigt i forbindelse med mit egentlige arbejde i kiosken, men jeg vil jo også gerne lære mere i det hele taget. Og det er derfor, jeg er glad for den gode kontakt med stamkunderne. Jeg kan godt huske en situation i starten, hvor jeg ikke forstod det, da en mand bestilte en bestemt slags burger. Det var dog så heldigt, at en af Jimmis venner sad herude, og han hjalp mig med at forstå kunden”.

Hele tiden bliver Sanie og jeg afbrudt i vor samtale, når hun må ind i kiosken og betjene folk, efterhånden som de på denne solrige forårseftermiddag finder vej hertil. Det er tydeligt, at hun nyder det, og da hun igen får lidt tid, spørger jeg hende om, hvad det er, hun bedst kan lide ved sit arbejde.

”Det er det selvstændige liv, og den glæde, det giver mig at kunne klare det. Og det er skønt at kunne kombinere det med dette smukke sted”.

SPROGCENTERVEJLEFREDERICIA ...i dialog

Kolofon

Redaktion: Anne-Marie Hatami-Rezania, Marian Jensen, Birger Sørensen og Dorthe Nielsen (ansvarshavende).

Layout: Niels Dalager · Tryk: JTO-ELBO Grafisk · Oplag: 500

Abonnement:

... i dialog er et nyhedsbrev fra Sprogcenter Vejle og Fredericia, der informerer om sprogcentrets aktiviteter.

... i dialog udkommer fire gange om året. Du kan abonnere på en elektronisk udgave af nyhedsbrevet ved at maile til sprogcentret@vejle.dk og komme på maillisten.

Hvad kan jeg lære af dig?

Af Hanne Find, sproglærer

Det var overskriften på Sprogcenter Vejles emneuge, hvor det var kursisterne, der underviste hinanden på tværs af danskuddannelser og moduler.

I dagligdagen på sprogcentret er det kursisters sproglige niveau, der afgør indplacering på danskuddannelse og modul. Vi ville lave en uge, hvor vi var sammen på tværs og samtidig sende et signal til kursisterne, at vi anerkender, at de kan en masse.

Med overskriften "Hvad kan jeg lære af dig?" var der lagt op til undervisningsdifferentiering på flere måder, åbne opgaver, samarbejde på tværs, medbestemmelse af både form, indhold og egen læring. Vi ved, at når vi gør noget anderledes, så sker der noget andet: sproget skulle fortsat være i centrum, men med en anden tilgang.

Vide rammer for form og indhold

Kursisterne delte sig ind på områderne: Noget for/med kroppen; Noget praktisk/kreativt med hænderne; Noget med sprog; Sang, musik og dans; Mad; Avisen og Vejle.

Mandag var kursisterne i gang med at massere, producere, forklare omkring det russiske sprog, lave et opvarmningsprogram til fitness, skrive opskrifter, lave mad, lave collager, danse og synge, øve sætninger omkring cricket, kroppen, fortælle om aktiviteter i Vejle... forberede foredrag om manicure, fotografere, lave lamper af engangskopper, brodere, interviewe, skrive artikler, filme, billedredigere, øve gloser til volley og skelettet mv..

Gentlemansporten cricket er en kompliceret størrelse, både hvad angår udstyr og sproget omkring det.

Anderledes udfordringer

Hvad sker der så, når vægten bliver lagt på det kursisterne kan og interesserer sig for, i stedet for det, de har svært ved?

Undervisningen bliver inkluderende, sjovere, mere frustrerende, mere besværlig for lærerne

og mere motiverende.

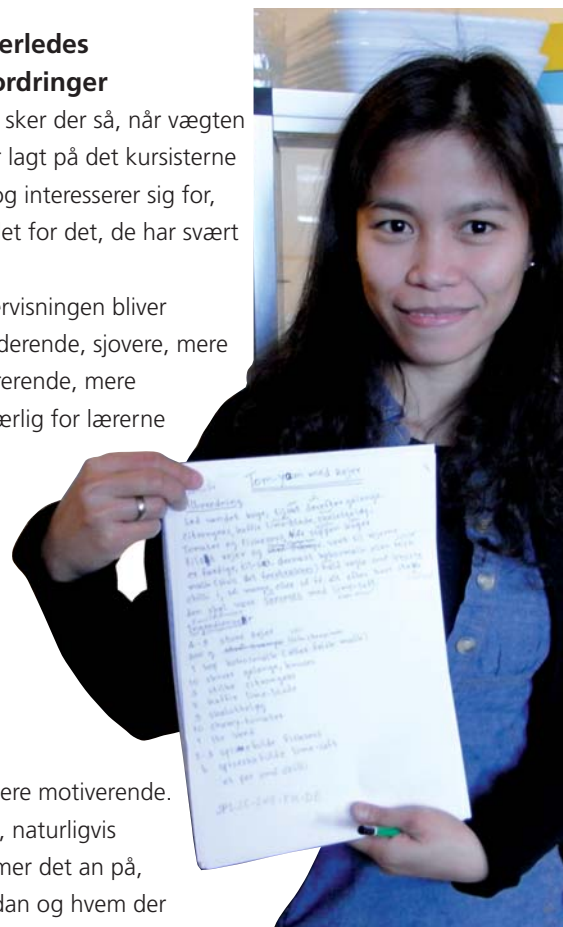
Nå ja, naturligvis kommer det an på, hvordan og hvem der spørges. Det kræver "tungen-lige-i-munden" at være underviser i sådan et forløb. Underviserens rolle kommer til at ligne konsulentens.

Følelser og associationer understøtter hukommelsen

Kursisterne talte dansk, lyttede til dansk, skrev på dansk, kommunikerede og læste på dansk. Det er der ikke noget nyt i! – Det gør de hele tiden hos os. Men måske er netop emneugen et af de forløb, de kommer til at huske bedst fra tiden hos os. Vi ved, at når følelser, måder at "gøre" på og flere sanser anvendes i undervisning, så sætter det spor i bl.a. langtidshukommelsen¹⁾. Alene det at fremvise/undervise øger læringen. Vygotski kaldte det "Performance".

I dagligdagen kigger vi på, hvordan kursisterne passer til henholdsvis danskuddannelser og moduler. I uge 5 kiggede vi på kursisterne og tilstræbte, at undervisningen blev tilpasset deres mangfoldige ønsker og interesser.

¹⁾ I dag ved vi, at det at huske, er en proces, der sker i hjernen. Det er især følelser og associationer, der sætter huske-processen i gang. Mange undersøgelser støtter det, fx: Dunn og Dunns teori om Læringsstile, Howard Gardners teorier om Intelligentserne, Piagets teori om kognitiv udvikling og Illeris tanker om drivkraft i læringsituationer, hvor følelser og motivation er afgørende.

Opskriften på en "tom jam" fra det thailandske køkken her nedfældet på dansk.

Pårørendearrangementet på Sprogcenter Vejle

Af Marie Louise Møller. Foto Anne Marie Kjærsgaard Petersen

Det er en sen eftermiddag midt i marts – en af de mørke triste dage, hvor man kan forfalde til at spørge sig selv – bliver det overhovedet forår i år?

På Sprogcenter Vejle løber et par lærere rundt og prøver at finde nøglen til køkkenet, at finde ud af hvor meget kaffe, der skal brygges, og hvor sodavand og chokolade står. Der skal også sættes stole frem i Åbent Studieceter, for i aften løber det årlige pårørendearrangement af stabelen. Et arrangement hvor koner, mænd, børn, kærestes og andre pårørende kan få informationer om danskundervisningen og gode råd og tips til, hvordan de bedst kan hjælpe danskursisten i processen med at lære det danske sprog. Kl. 17.00 er alt det praktiske på plads og et antal kursister, deres pårørende og vores to oplægsholdere, Anne-Marie Hatami-Rezania og Viktoria Tiskina Mortensen, mødt frem, og så byder Lisbeth Pascale velkommen.

Den første oplægsholder er Rie, som er en meget erfaren underviser med en stor specialviden om dansk udtale. Hun fortæller detaljeret om de mange vokaler, der er i det danske sprog, og om hvordan der ikke er sammenfald mellem skriftsprog og talesprog. Det gør det vanskeligt at lære dansk, ikke mindst for kursister, der har modersmål med meget få vokaler. Rie fortæller om, hvordan det kan øves, og hvor man kan finde undervisningsmateriale bl.a. dansk.nu. Rie fortæller om mange andre specielle ting i det danske sprog - om hvordan vi ofte begynder sætninger med: Det er... eller: Der er... og trækker ordene sammen, så det kan være rigtig svært at høre, hvad der bliver sagt. Der bliver også fortalt om tryk i det danske sprog, og om hvordan det har indflydelse på udtalen.

Overraskende stort fremmøde

Mens Rie har holdt sit oplæg er Åbent Studieceter blevet fyldt af kursister og deres pårørende. Og der kommer stadig folk til, så vi må hente flere stole, hente mere kaffe og fylde chokoladeskålene op. Det store fremmøde er en positiv overraskelse for arrangørerne, da forhåndstilmeldingen har været beskedent. Efter Ries oplæg er der spørgsmål fra tilhørerne, og så går den næste oplægsholder på.

Det er Victoria, som også er underviser og endvidere besidder en meget nyttig specialviden. Hun har nemlig selv dansk som andetsprog og har lært sproget som voksen. Hun fortæller meget levende om sin egen sprogtilgængelsesproces fra ordindsamlingsfasen gennem udfyldningsfasen til sofistikeringsfasen. Hun fortæller om, hvor vigtigt det er at se sprogtilgængelsen som en proces, man aldrig bliver færdig med, men hele tiden arbejder på og raffinerer. Hun har også gode råd til de pårørende om, hvordan man kan hjælpe i processen. Det er nødvendigt at rette, men det kan være en rigtig god ide at aftale hvordan, hvornår og hvor meget.

Så er det tid til spørgsmål fra salen og derefter til en snak kursister, pårørende og undervisere imellem. Forbløffende hurtigt er der gået godt et par timer, og det er tid til at sige tak for i aften.

God hjælp til hjemmearbejdet

... i dialog har nogle uger efter arrangementet talt med en af deltagerne. Det er Erik, som er gift med en thailandsk kvinde, som har været i Danmark omkring et år. Hun hedder Suthida og har gået på Sprogcenter Vejle i fire måneder.

”Det var en rigtig god aften. Jeg fik meget at vide om det danske sprog, som jeg aldrig rigtig har tænkt på før. Specielt omkring udtale. Det har gjort det lettere for mig at hjælpe Suthida med hjemmearbejdet. Jeg synes bestemt, at det er en fin ide at holde sådan en aften, og jeg synes at Sprogcenter Vejle skal gøre det i igen”.

Et stærkt netværk

Af Vivian Nedergaard T. Brodthagen, sproglærer

Flere af Sprogcenter Vejles hårdtarbejdende kursister har den i samfundet efterspurgt iværksætterånd og kreativitet. Andre bruger holdfællesskabet til at "netværke" med hinanden. Sommetider går disse faktorer op i en højere enhed.

Tag f.eks. vores aftenhold 1219. Her har den bulgarske ikonmaler, Picasso-inspirerede billedkunstner samt kunstpædagog Mariya Delcheva, den tyrkiske iværksætter Fatih Kumas, der netop har åbnet egen frisørsalon, "Salon Marmaris", i Middelfart, og to af holdets øvrige kursister, frisør og danser Maira Jurjane samt frisør og negledesigner Elena Maiboroda, begge Letland, nået hinanden i et samarbejde, der også påvirker resten af holdet.

Kunst og pædagogik

Mariya har arbejdet som personlig handicaphjælper og fotograf-stylist i BTX Group, Vejle. Det sidste gør hun stadig. Samtidig udstiller hun sine smukke, spirituelle malerier rundt i Danmark. Hun er desuden arrangør af kulturelle ugekurser til Bulgarien "Sense Bulgaria" i fællesskab med danske Linda Dudek og flere andre. Her kan danskere bl.a. lære at male deres egen ikon med de gamle byzantinske arbejdsmetoder og fordybe sig i naturen og kulturen i det sydlige Bulgarien. De kan også komme på kursus i mindfulness samt nyde Lindas dejlige mad.

Mariya selv er magister i (kunst)pædagogik og engelsk fra universitetet i Plovdiv, Bulgariens næststørste by. Hun har undervist og underviser meget, f.eks. på sommerkurser for børn i Ebeltoft og ikonmalerkurser i nærheden af Odense. Mariya har været dansk gift, men bor nu alene med sine to børn.

Mariya Delchevas "Magic world" og til højre travlhed i frisørsalonen Marmaris i Middelfart.

Fra Marmaris til "Salon Marmaris"

Fatih fra Istanbul forlod sit job i en af Tyrkiets gyldne turistbyer for en dansk kvindes skyld. Fatih har haft arbejde på pakkeriet i H&P Frugtimport A/S i Vinding, men det var en midlertidig arbejdsløshed, der gav ham stødet til at blive selvstændig. Uddannelsen til frisør havde han med hjemmefra, og startkapitalen til opbygning af "Salon Marmaris" kom typisk nok fra seks venner. Det er dyrt at købe inventar, at betale depositum, husleje, el og vand samt lønninger til de nu efterhånden to medarbejdere. Og danske banker forlanger megen sikkerhed for at låne ud til iværksættere.

At finde tilbage til sit egentlige erhverv

Maira, der hidtil har ernæret sig som både rengøringsassistent i café "Den gamle Arrest" og danselærer i mavedans, kommer med mange års erfaring som frisør i en stor salon i Riga i bagagen. Nu betjener hun sammen med Fatih det voksende antal kunder, der finder ind til Salon Marmaris. Begge arbejder meget, men møder trofast frem til danskundervisningen, - med gratis sprogpraktik som sidegevinst. Fatih har ikke glemte den mand, der mumlede, at han skulle klippes et par centimeter, men med fingrene gjorde tegn til meget mere. "Hvad har du dog gjort!" udrød han efter klipningen, men det endte dog godt.

Netværk og komplementaritet

Elena har drevet egen frisørsalon hjemme i Riga. Hun har også et ekstra kursus i negledesign fra Det kreative Akademi i Riga og kompletterer således Fatih og Maira. Der er skarp konkurrence også blandt frisører i Middelfart, men Elena er alligevel netop blevet ansat af Fatih. Med en dansk mand, der bl.a. har arbejdet med turisme i Letland, viser Elena endnu en side af det globale arbejdsmarked, som Sprogcenter Vejle er en lille medspiller på.

Grundkursus i arbejdsmarkedsdansk på Uldall Jernstøberi

Mange jern i ilden

Af Karen-Lise Linnet, sproglærer

Vidste man ikke bedre, skulle man tro, at specialarbejderne på Uldall Jernstøberi havde pumpet jern andetsteds end på deres arbejdsplads. Disse jernhårde overarme lidt trodsigt over kors var det første syn, der mødte mig i en gammel skurvogn midt på fabrikken.

Den trodsige attitude smeltede dog lige så hurtigt som jern i en smelteovn, og den dækkede i virkeligheden over en usikkerhed ved at skulle udtrykke sig på dansk i den absolutte begynderfase. Gloser som "kaos" og "katastrofe" var dog allerede en del af deres aktive ordforråd, og disse blev flittigt brugt til at udtrykke deres fortvivlelse over det sære, danske sprog.

Målet med danskundervisningen

Virksomheden ønskede, at de udenlandske medarbejdere skulle blive bedre rustet til at kommunikere med deres kolleger og ledere, og herved mindske misforståelser i det daglige arbejde. Det var ofte set, at disse misforståelser kunne koste både tid og penge, som fx da en medarbejder brugte en dags arbejde på at reparere en forkert maskine. Det var desuden vigtigt for arbejdsgiveren at få især de polske medarbejdere bedre integreret socialt på arbejdspladsen. De manglede færdigheder i at kunne samtale med de danske kolleger i pauserne.

Imidlertid er det ikke nemt at undervise begyndere i pause-snak eller smalltalk. Det kræver i virkeligheden et stort sprog at kunne sige lidt om alt. Indgangstesten, der blev afviklet som et interview, viste også, at der var store udfordringer på dette område.

Undervisningen i skurvognen

Med mange planer i støbeskeen begyndte undervisningen af fem polske og to tyrkiske støberimedarbejdere på Uldall Jernstøberi A/S i Vejen i august 2011. Undervisningen fokuserede på at udvikle et basissprog mht. ordforråd, grammatik og udtale og var målrettet hverdagen på jernstøberiet. Medarbejderne skulle lære at fortælle deres kolleger om familie, ar-

bejde, bolig, planer og interesser. De skulle trænes i at konstruere spørgsmål og bl.a. udtrykke høflighed, enighed/ue-nighed, sige deres mening og bede om noget. Udtaleundervisningen centrerede sig meget omkring vokalerne samt problemkonsonanterne "g", "d" og "r".

Chefen i krydsild

Under forløbet var produktionschefen meget engageret. Da han talte flydende tysk og engelsk og desuden forstod en del polsk, foregik kommunikationen mellem ham og de udenlandske medarbejdere altid på disse sprog. Efterhånden som forløbet skred frem, og medarbejderne langsomt fik udskiftet de tyske, polske og tyrkiske gloser med danske, begyndte de at kommunikere med ham på et forsigtigt dansk. Men arbejdsgiveren greb ikke chancen og fortsatte samtalen på fremmedsproget. Han måtte indrømme, at det var blevet en vane for ham *ikke* at tale dansk især med sine polske medarbejdere, og at han på denne måde ikke støttede dem optimalt i deres sprogindlæring.

Den jernfaste vilje

På trods af deres tilbageholdenhed og deres kaos- og katastrofefornemmelse i forhold til det nye sprog, udviklede stål-værksarbejderne en jernfast vilje og et større mod til at kommunikere på dansk både med ledere og medarbejdere. Produktionschefen kunne til den afsluttende samtale stolt fortælle, at de som noget nyt havde gennemført størstedelen af medarbejderudviklingssamtalerne (MUS) med de udenlandske medarbejdere på dansk, og at det havde været en stor succes.

Den afsluttende test viste også, at medarbejderne gennem undervisningens mange jern i ilden havde fået et større ordforråd og en større sproglig opmærksomhed, som kunne ses ved, at de havde udviklet en selvovervågningskompetence; bl.a. var de selv begyndt at rette deres udtale. De ønskede brændende at udvikle deres danskundskaber, og de viste, at målet kunne nås, hvis man virkelig går til stålet.

De korslagte arme og gloserne "kaos" og "katastrofe" vendte tilbage for en kort bemærkning, men denne gang var det pga. utilfredshed med, at kurset skulle slutte.

Faget har fået en professor

Af Anne-Marie Hatami-Rezania, sproglærer

Sprogcentrenes fag, dansk som andetsprog, har med udnævnelsen af professor Karen Lund taget endnu et vigtigt skridt ad professionaliseringens vej.

Aarhus Universitet har udnævnt lektor ved Danmarks Pædagogiske Universitet ph.d. Karen Lund til professor i dansk som andetsprog med særlige opgaver inden for forskningsområdet andetsprogstilegnelse og andetsprogs pædagogik, herunder unge og voksnes tilegnelse af dansk som andetsprog. Karen Lund er kendt af alle inden for vores fagområde som en meget kompetent, erfaren og engageret forsker og formidler. Gennem det meste af sit arbejdsliv har hun flittigt arbejdet på at udvikle og professionalisere faget, altid med det for øje at etablere de bedst mulige læringsgrundlag for de danskklærende.

Et sociokognitivt læringssyn

Karen Lund er født og opvokset i Fredericia, og hun begyndte at undervise udlændinge i dansk i 1971, to år før hun blev færdig som lærer fra Kolding Seminarium. I 1986 blev hun cand.mag. i fransk og dansk, og supplerede siden med en overbygning i dansk som andetsprog. I 1997 kom så hendes ph.d.-afhandling "Lærer alle dansk på samme måde?", hvor hun, som hun selv udtrykker det, "med et semantisk, pragmatisk sprogsyn udfordrede såvel det internationalt set dominerende strukturelle sprogsyn som tilegnelsesteorier, der for en stor del stadig tog afsæt i teorien om en medfødt Language Acquisition Device."

Siden da har hun tilegnelsesteoretisk bevæget sig fra et kognitivt læringssyn til et sociokognitivt, "hvor ikke blot den kognitive, men også den sociokulturelle, interaktive dimension får en prominent teoretisk placering".

Mange opgaver for den nye professor

Ved sin tiltrædelsesforelæsning "Dansk som andetsprog – forskning i et komplekst fagfelt" d. 16. marts 2012 sagde Karen Lund om sin fortsatte forskning, at hun vil fokusere på udviklingen af sprog- og læringsteorier og deres betydning for

Professor Karen Lund ved sin tiltrædelsesforelæsning

andet- og fremmedsprogs pædagogiske teorier og metoder. Med afsæt i sociokognitive læringsteorier vil hun søge at afdekke kompleksiteten i sprogtilegnelsesprocesserne hos unge og voksne i relation til de sociokulturelle kontekster, de indgår i blandt andet i deres uddannelse og arbejde. Et gennemgående spor i hendes forskning vil fortsat være at etablere tætte samspil mellem teoriudvikling og den empiri og praksis, som er fødekæde hertil.

Ud over forskningen fortsætter Karen Lund med at videreformidle sin viden både i skrift og tale. Hun fortsætter arbejdet som bidragyder og ansvarshavende redaktør på tidsskriftet Sprogforum.

Derudover skal Karen Lund (fortsat) lede og udvikle Aarhus Universitets grund- og efteruddannelse af undervisere i dansk som andetsprog, og hun arbejder på at etablere et mastermodul i testning, ligesom hun ønsker ansættelse af flere ph.d.-studerende og adjunkter for at højne det faglige niveau. Karen Lund vil også beskæftige sig med testteori, dels i ALTE regi (The Association of Language Testers in Europe), dels i et samarbejde med ministeriet om at udvikle og kvalitetssikre danskprøverne.

Sprogcenter Vejle ønsker til lykke med udnævnelsen og held og lykke med arbejdet.

De bliver aldrig som os!

Af Anne-Grete Jensen, udviklingskonsulent

Det danske sprog er en svær størrelse! Det finder udlændinge hurtigt ud af når de kommer til landet. En dansker behersker gennemsnitligt 20.000 ord. Ordene er en blanding af "dagligdags" udtryk, fagudtryk og fremmedord, udtalt med forskellig dialekt afhængig af, hvor i landet vi befinder os. Hertil kommer, at vi gerne krydrer formuleringer med slang og humoristiske dobbelttydigheder i en sådan grad, at selv vi danskere skal "holde tungen lige i munden" for at få budskabet til at "trænge ind."

Men det bliver ikke lettere, når udlændinge bevæger sig ind på de danske arbejdspladser og i det danske uddannelsessystem. Her kan de sproglige udfordringer let komme til at spænde ben for mulighederne for at lære det rent faglige og "håndværksmæssige," ligesom det kan være vanskeligt at blive integreret i de sociale sammenhænge.

Social- og Sundhedsområdet er en af de brancher, der typisk tiltrækker udlændinge. Alene i Vejle har cirka 15% af eleverne ikke dansk som modersmål. Det giver udfordringer i forhold til teori-undervisningen på skolen og i forhold til samspillet med kolleger og borgere på praktik- og arbejdspladserne. I erken-

fortsættes side 8

delse af dette har Social- og Sundhedsskolerne i Vejle og Fredericia indgået aftale med Sprogcenter Vejle om at tilbyde eleverne ekstra danskundervisning. Desuden har de to uddannelsesinstitutioner i fællesskab gennemført temamøder for praktikansvarlige i Vejle og Fredericia kommuner. Både danskundervisning og temamøderne har været finansieret af Ministeriet for Børn og Undervisning, bl.a. via puljen "Grundkursus i arbejds-markedsdansk."

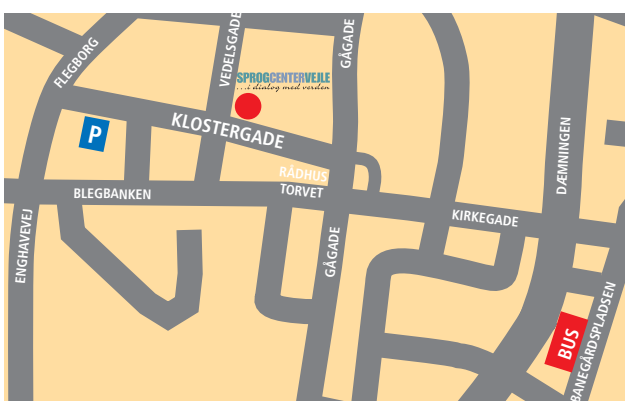
De vigtigste pointer

På temamøderne kom oplægsholdere og praktikansvarlige i fællesskab frem til bl.a. følgende pointer - som ikke kun er relevant at bringe i spil inden for Social- og Sundhedsområdet:

- Indlæring af sprog er en proces - og i læreprocessen har man brug for at blive udfordret og støttet professionelt. Det er ikke synd for dem! De skal ikke "ynkes", men presses kærligt, professionelt og med respekt.

- Hav fokus på ressourcer og det, der lykkes, frem for på fejl og mangler - det forstærker lysten til at lære og udvikle sig.
- Man kan ikke "reparere" det hele på en gang! Vælg et ord, der optræder tit, og lær f.eks. eleven, at det hedder "vaske" og ikke "baske," eller at man spiser *kylling* og ris, **ikke** *killing* og ris..... Hav store forventninger, men vær glad for små skridt :o)
- Det er en fælles udfordring at få kommunikationen til at lykkes. Vi skal lære at forstå dansk udtalt på mange forskellige måder.

Konklusionen på temamøderne blev, at "de bliver aldrig som os!" Der var bred enighed om, at dette heller ikke er målet. Målet må være, at vi - udlændinge og danskere - sammen påtager os ansvaret for, at kulturmødet bliver en succes. Konklusionen blev endvidere, at vi - danskere - skal være åbne og blive mere rummelige, for vi kan lære meget af "dem," hvis vi vil...

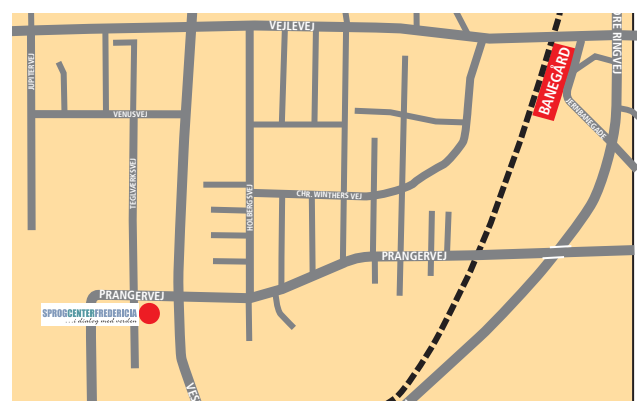

SPROGCENTERVEJLE

...i dialog med verden

Klostergade 4 · 7100 Vejle
Tlf. 76 81 38 00 · sprogcenret@vejle.dk
www.sprogcentervejle.dk

Åbningstid: mandag - torsdag 7.30-15.45 · fredag 7.30-14.00

SPROGCENTERFREDERICIA

...i dialog med verden

Prangervej 111 · 7000 Fredericia
Tlf. 76 81 38 63 · sprogcenret@vejle.dk
www.sprogcenterfredericia.dk

Åbningstid: mandag - fredag 8.00-14.00

**SPROGETPÅARBEJDEDANSKICENTRUMKULTUR
RISPILINTERNATIONALMILJØDIALOGOGBEVÆ
GELSEVIDENOGUDVIKLINGMÅLOGRESULTATER**